

Medlems sidste Foredrag. Medens jeg for Næsten kan slutte mig til den sidste ærede Taler, maa jeg derfor dog ogsaa tage Ordet for blot at udtale nogle enkelte Bemærkninger. Det første, jeg lagde Mærke til, var, at det ærede Medlem her som ogsaa andre Steder er tilbøjelig til at bruge saare skarpe Udtryk, meget stærkere Ord, end der er Grund til. Han lagde mig ogsaa et Ord i Munden, som jeg ikke havde brugt, Ordet „dovne Lærere“. Jeg har ikke brugt dette Ord, ikke med en eneste Tøddel antydet det. Det højeste, jeg har sagt, var, at der var dem, der passede deres Gerning mindre godt, at der undertiden, jeg siger ikke altid, fandtes Lærere, der vare mindre pligttro i deres Embede. Det er den eneste Bestyldning, jeg har brugt imod dem. Saa vilde det ærede Medlem gøre mig opmærksom paa, at jeg kunde ikke se ud over min egen Kommune, og den Bemærkning gjaldt ogsaa den sidste ærede Taler; vi vare begge uvidende og lige lidt ubvillede i denne Henseende; vi kendte Forholdene hjemme og ikke videre. Og saa gjorde det ærede Medlem opmærksom paa, at paa Frederiksberg og andre Steder vare Forholdene helt anderledes end hjemme i min Kommune. Ja, jeg tvivler ikke om, at de have et langt bedre Skolevæsen end vi; men hvorfor? Fordi de have bedre Evne dertil. Vi vilde have lige saa godt et Skolevæsen, hvis vi kunde gaa saa vidt at ansætte en Lærer for hver 30 Børn og lade dem undervise hver Dag. Jeg vilde ønske, at vi paa Landet kunde gaa saa vidt, thi det vilde sikkert fremme Undervisningen meget, naar vi kunde have Hverdagsundervisning. Selv om der da skulde være over 40 Børn i hver Klasse, vilde det være et Fremstridt af uvurderlig Betydning. Men Sagen er, at de økonomiske Forhold ere saadanne, at det er umuligt for os at have saa mange Lærere og Skolefag. Naar man i Aarhus og flere Steder har Evne til at holde en Lærer for hver 30 Børn og Hverdagsundervisning, saa er det rimeligt at tvinge dem til at lønne Lærerne ordentlig, og det ærede Medlem vil lægge Mærke til, at efter Lovforslaget ere ikke blot Lærerne i Røbstæderne satte en Del højere end Lærerne paa Landet, men der er ogsaa aabnet Mulighed for at gaa højere i de Kommuner, der have Evne dertil. Skulde det vise sig, at en Lærer, selv om han hører til de dygtigste, kun faar 30 Børn, saa kunde han ganske vist komme til at mangle 120 Kr. i sin Løn, men saa har han ogsaa det store Gode, at han kun har en lille Flok at undervise, og jeg kan ikke tro, at den Kommune, der har Raad til at holde en Lærer for 30 Børn, ikke vil

lønne ham ordentlig, Ministeren vil ikke lægge nogen Hindring i Vejen derfor, men Kommunen vil sikkert faa Lov til at give ham de 120 Kr. Altsaa disse Kommuner, Aarhus, Frederiksberg osv., vilde faa Lov til at lønne deres Lærere fuldt ud, og Lærerne vilde ikke tabe det mindste. Jeg hørte i Gaar, at det ærede Medlem omtalte, at det vilde være et stort Tab for mange Kommuner, naar de skulde give Bidrag til disse mange Fristoler. Jeg tror tværtimod, at det vil være en stor Fordel. Naar der i en Kommune er en Masse Fristoler med 15—20—30 Børn, saa gad jeg vide, om en Kommune kunde oprette en Skolestue for hver 30 Børn og holde Lærer til dem for 6 Kr. for hvert Barn, om den kunde gøre det for 6 Gange 30 Kr., altsaa for 180 Kr. Der næst vilde det ærede Medlem oplyse os om, at det kun er saare faa Børn, der have Fripladser, og at det højest tarvelige Bidrag ikke vil komme de fattige Børn til gode. For det første har jeg ikke talt et Ord om Fripladser i Fristolen. Om det ærede Medlem for Odense Amts 4de Valgkreds (Berntsen) har gjort det, ved jeg ikke; jeg har ikke lagt Mærke dertil; men det maa da i alt Fald staa for hans egen Regning. Jeg talte derimod om en billig Betaling, og vilde det ærede Medlem bevise noget i den Retning, skulde han ikke oplyse om, hvor mange der har Fripladser, men hvor mange der betale 6 Kr., thi det vilde være af Interesse at faa oplyst, hvor mange der kunne faa Undervisning for de 6 Kr., her tilhvides. Kan han oplyse, at det er kun 6 pCt., som han sagde, for Fripladsernes Vedkommende, saa vil jeg indrømme, at Betalingen har været af den Bestaaffenhed, at Smaafolk ikke kunne faa deres Børn ind i Fristolen; men skulde det vise sig, at det er 40 pCt., saa mener jeg, at der her er Tale om en Reform, som den fattige Mand kan glæde sig ved. — Endelig kommer jeg til Religionsundervisningen. Det ærede Medlems Udgangspunkt var min Bemærkning om, at han vilde binde og haste den fri Bevægelse og have alt ind under Statskolen. Jeg har ikke forstaaet ham bedre under 1ste Behandling, og den sidste ærede Taler har haft samme Opfattelse. Efter min Opfattelse slog det ærede Medlem fast, at alle Børn burde af Loven tvinges til at gaa i den fælles Statskole, alle Børn lige fra Ministerens til den fattigste Mand. Jeg tror, at Ordene lød omtrent saaledes. Alle skulde der ind, selv om de skulde tvinges, altsaa enten de ønskede det eller ikke. Jeg har ikke læst Referatet, men jeg stoler paa, at dette er temmelig korrekt. Det ærede Medlem mente, at jeg skulde være